

bere iz bukvic, domá pa si speva za kratek čas lepe pesnice, katerih se v šoli priučí, in za kateri poduk je gosp. Drobnič, učenec slavnega Riharja, poseben mojster. — Ne morem se ločiti od tod, da bi želje ne izrekel: Naj bi imel ta gospod mnogo posnemavcov po Slovenskem! —

Nad Trato se dolina zopet bolj stisne. V dobri četrtni ure se dospè do Hotavlja, ktera vas je v dolinici na desno, in jo omenim zato, ker je zdaj na tem, da bi ali tukaj doli skoz Kopačnico, ali pol ure naprej gori ob cesti pri Trebii, skoz Savodno, se napravila nova cesta, ki ima skleniti poljansko s cerkljansko dolino in naprej z Gorico — tedaj krajnsko in primorsko kronovino. — Kje bi bilo bolj priročno za novo cesto: ali skozi Kopačnico na Hotavlje, ali skoz Savodno na Trebijo, si ne upam razsojevati, ker okolica in razmere so mi premalo znane; to pa moram reči, da prekosijo nas Krajnce ukrajni sosedje, zakaj v tem, ko se pri nas še vedno zastran tega komisionira, so nam podali oni roko že lansko leto, ter pretergali cesto skoz Cerkno in Novake do verha — tedaj do meje Primorske kronovine. — Nadjati se tedaj je, da bo tudi od naše strani sedanji okrajni poglavar v Loki, gospod Pajk, mož krepke volje in roke, kmalo dognal to reč k zaželjenemu koncu in združil poljansko s cerkljansko, in berž ko ne tudi selško s tominsko dolino.

(Dalje sledí.)

Drobtinica iz slovenske slovnice.

V listu 82. „Novíc“ leta 1853 sem priporočal iz bukev veljavniših pisavcov družih slovanskih narečij posneto pravilo, naj bi se tudi v slovenski pisavi imena (nom. subst.) in pa zadevne oziravne ali nanašavne priimena (pron. rel.) pokladale eno zraven drugega tako, da ne bode med njima nikake druge besede, razun kacega imenu pritaknjene rodovnika ali pa pridevka. Ta raba, v družih slov. narečjih večidel poterjena, in tudi v francozkem in laškem jeziku veljavna, lepša govorico in jo dela razumejšo. Torej jo še enkrat spoštovanim slovenskim pisavcom živo priporočam.

Danas pristavljam temu drugo, v čistejših slovanskih narečjih (namreč v ruskem, serbskem in tudi poljskem, manj v českem in najmanj v slovenskem, nemščino posnemajočem) enako veljavno, z unim tesno zvezano pravilo, namreč: *pokladaj v slovenskem stavku vladajoči glagol od kraja ali v sredo, in ne sklepaš s njim stavkov po nemški šegi.*

Tudi ta raba je čistosti in nerazumljivosti jezika koristna. Da je pa to pravilo s poprejšnim sklenjeno, vidimo iz sledečega ad libitum vzetega primera ali izgleda: „Ich habe gestern alle Gassen durchschritten, die in unserer Stadt nur zu finden sind, und doch gelang es mir nicht, nur einen Menschen zu treffen, der mir bekannt wäre.“ Navadno se to prestavlja na priliko takole: „Včeraj sem vse ulice prehodil, kar jih naše mesto le ima, in vendar nisem mogel ne enega človeka zagledati, kterege bi bil poznal.“ — Čistejše in obema praviloma priležno bi se pa reklo takole: „Včeraj sem prehodil vse ulice, kar koli jih je v našem mestu, in vendar nisem naletel ne na enega človeka, kateri bi mi bil znan.“

Prevdarimo vse dobro, in poprimimo se boljšega!

Cigale.

Novičar iz avstrijskih krajev.

Iz Komenda pri Kamniku. Po dolgem trudu in upehu se znova konec šolskega leta vrača in navadne preskušnje se pričenjajo. Ravno pondeljek pred vel. Šmarnom (13. augusta) se je v Komendu ta slovesnost tretjič obhajala. Naj mi bo dovoljeno, jo samo toliko opisati, kolikor se od navadnih odlikuje.

Stopimo v snažno belo sobo, ktero zaljšate lepe po-

dobi Marije pomočnice in s. Alojzja s krasnimi vencí pisanih cvetic ovite. To dije duha pobožnosti in nekakega serčnega veselja, ki odganja navadno hromno šolsko puščobo.

Po končanem izpraševanju v navadnih naukih ljudskih šol, pri katerih se nekako zaupno in priljudno ravnanje učitelja in učencov razodeva, se donesó s koreninami izpuljene drevesca in druge listnate veje. Zdaj otročiči vsi oživé, ker se mislijo iz šole na podnében vertič postavljene, ter korenike in veje po naučenih pravilih z besedo in nožem obrezujejo, cepijo in slednjič smehljaje svoje dela poslušavcem skazujeje.

Po doveršenih preskušnjah se zablišcé drage, zbrane premije v več kopicah. Brez določenega števila se dajo vsim vrednim (ako tudi 20) potrebne koristne knjige, kakoršnih obdarovanec še nima in se še tudi po farine nahajajo. Ubogi dobivajo tudi oblačilica. Letos je obdarovance še ta sreča doletela, da so jim med izpraševanjem križki grajšak gosp. baron Oton Apfaltern premije z novokovanimi dvajseticami nataknili, za ktere serčno hvalo rečemo blagodušnemu gospodu v imenu nadepolne mladine!

Zdaj nastopi deček s šopom cvetic, in pričujoče lepo ogovorja in med drugim pravi: „Ljubi bratci in sestrice moje! le pogledjte moj pušljec: iz kako lepih cvetic je narejen; narejen je iz cvetic, ktere ste večidel vi sami izredili in včeraj skup znesli. Drobne, majčkine semena smo spomladi vsejali, iz katerih so zelene sadičice prirastle; te smo oplevali in jim prilivali — zdaj pa tako lepe, cveteče, dušeče rože imamo, ki vsakemu tolikanj dopadejo. Kakor smo mi s cveticami delali, tako so naši ljubi učeniki delali z nami; oplevali so nas, to je trebilo, očiščevali so nas nepokorsine, lažnjivosti in družih napak; prilivali so nam, to je, dajali so nam lepih naukov in opominov, in nas za vse dobro vnemali. — Kako pa je, bratci in sestrice! ali so nas naši skerbni učeniki tako veseli, kakor smo mi prelepih rožic? Ali smo poslušali radi njih nauke, ali smo jih spolnovali?“ itd. Poslednjič je mladi govornik svojim tovaršem in tovaršicem še prav lepo razložil pomen mnogoverstnih cvetličnih barv.

Zdaj veliki šop cvetic v mnogo šopkov razdelí in gosp. poslušavcem in potem svoji materi in materam naj pridniših solarjev daruje.

V taki kratkočasni šoli bi se celo odrašeni radi pomudili. Pa ravno ta gibčnost in ljubezen učiteljev in učencov obilen sad donaša. Tukaj se učí djavno, ne po tistih starikastih „reglicah“. Nekteri starokopiteži bi otroka kmalo prej „reglic“ z leskovko ubili, kakor pa čerke čivkati naučili, in zato otrok nič ne zná, in zato otrok sam šolo čertí in zato ga starši raje za vsako rabo imajo, kakor bi ga še v šolo puščali, ker jim konec leta še ne more nič pokazati, kaj se je naučil. In kdo bi mogel v taki hromni puščobi prestati? V Komendu je bilo do konca leta v vsakdanji šoli 160 in v nedeljski 206 učencov, in k očitni preskušnji je staršev in drugih nepomnjenih toliko prišlo, da skor ni bilo mogoče v šolo priti in iz nje iti; celó pri oknih so lukali. To je živa priča, da ljudstvo spozna potrebo in korist šol. Bog poplačaj vse nje podpornike in zlasti za mladino živo vnetega učitelja gosp. J. Brenca-ta in pa slavno c. k. kmetijsko družbo, ki ji je 200 divjakov in 10 lepih bukev za premije podarila. Komenčan.

Iz Vodice na Gorenskem. J. J. Preteklo leto ste drage „Novíce“ naznanile, da je javna šola v Vodicih se začela. Mnogi vzroki so nam učitelja vzeli, in prečastiti gospod kaplan Jožef Marešič — slava in zahvala jim! so zopet celo leto učitelja namestovali. Da so otroci na vsako vprašanje iz keršanskega nauka, računstva, sadjo-reje itd. 8. dan augusta pri očitni preskušnji verlo odgovarjali, ni Vam treba praviti. Povedati Vam pa moram, da se je pridni učenec Tine Čik s svojim ogovorom prav lepo obnesel in da s posebnim veseljem so poslušali pričujoči živo besedo, s ktero je svoje součence in součenke k